T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
REKREASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİM ORTAMLARININ KULLANIMINA İLİŞKİN SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN TUTUMLARI

Şener AKKURT

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt TAŞKIN

EDİRNE 2023

Tezin Adı: Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Spor Bilimleri Öğrencilerinin Tutumları

Hazırlayan: Şener AKKURT

ÖZET

Bu çalışmada, Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim alan spor bilimleri öğrencilerinin, uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim öz yeterlikleri ve derslere ilişkin görüşleri belirlenmek amacıyla Yıldız ve arkadaşları tarafından geliştirilen "Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Tutum Ölçeği" Trakya Üniversitesi Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan lisans öğrencilerine uygulanmıştır. Ölçeğin sonuçları SPSS 25 paket programı analiz edilmiştir. Verilerin frekans ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistikler ile çeşitli parametrik ve non-parametrik istatistiksel testler uygulanmıştır. Sonuçlar, öğrencilerin uzaktan eğitim sistemini çok benimsediğini ve sistemin kullanımıyla ilgili herhangi bir problem yaşamadıklarını göstermiştir. Uzaktan eğitimin avantajları olarak video kayıtlarının tekrar izlenmesi, esneklik ve zaman tasarrufu görülürken, internete ve eğitime ulaşamama ve sosyal yalıtılmışlık gibi olumsuz yönleri de tespit edilmiştir. Sonuç olarak, uzaktan eğitimin geleneksel eğitim yöntemleriyle harmanlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pandemi Dönemi, Uzaktan Eğitim

Name of thesis: Investıgatıon of the Effect of Dıstance Educatıon on Physıcal Educatıon and Sports Students Durıng the Pandemıc Process

Author of thesis: Şener AKKURT

ABSTRACT

In this study, the "Attitude Scale Regarding the Use of Distance Education Environments in the Pandemic Process" developed by Yıldız et al. It was applied to undergraduate students studying at the Faculty of Sports Sciences. The results of the scale were analyzed using the SPSS 25 package program. Descriptive statistics such as frequency and percentage of the data and various parametric and non-parametric statistical tests were applied. The results showed that the students adopted the distance education system very much and did not have any problems with the use of the system. While the advantages of distance education are re-watching video recordings, flexibility and time saving, negative aspects such as not being able to access the internet and education and social isolation have also been identified. As a result, it is recommended to blend distance education with traditional education methods.

Key Words: Covid-19, Pandemic Period, Distance Education

ÖNSÖZ

Tezimi hazırlama süreci boyunca bana bilgisi ve kişiliği ile destek olan değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt Taşkın'a teşekkür ederim.

Bu süreç içerisinde ne zaman kapısını çalsam bana yardımcı olan saygı değer hocam Dr. Aytekin Sönmeyenmakas' a teşekkür ederim.

Beni yetiştirip bu günlere getiren ve her zaman desteklerini esirgemeyen, moral veren annem Güler Akkurt'a, babam Şefket Akkurt'a ve abim Şerif Akkurt'a sonsuz şükranlarımı sunar ve teşekkür ederim.

Şener AKKURT

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **v**
ÖNSÖZ ..... **vi**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **x**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xi**
GİRİŞ **1**
I. BÖLÜM **2**
KAVRAMSAL ÇERÇEVE **2**
1.1. Pandemi Olgusu 2
1.1.1. Pandemik Hastalık Tanımı 3
1.1.2. Pandemi Nasıl İlan Edilir ? 6
1.1.3. Koronavirüs Neden Pandemi İlan Edildi? 9
1.1.4. Tarihteki Pandemiler ve Göze Çarpan Epidemiler 10
1.2. Uzaktan Eğitimin Tanımı 10
1.3. Uzaktan Eğitimin Çeşitleri 13
1.3.1. Online (Canlı-Senkron) Eğitim 14
1.3.2. Offline (Cansız/Video Tabanlı / Asenkron) Eğitim 14
1.3.3. M-öğrenme (m-learning) 15
1.3.4. Bilgisayar Tabanlı Öğrenme ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
1.3.5. Çevrimiçi Öğrenme……...….13
1.3.6.İnternetTabanlı Öğrenme…….14
1.3.7. Web Tabanlı Öğrenme……..……..14
1.3.8. Sanal Sınıf ……..……15
1.4. Uzaktan Eğitimin Dünyada ki Gelişim Süreci……..… ……15
1.4.1. Uzaktan Eğitimin Türkiye'deki Gelişim Süreci……..……...16
1.4.1.2 Uzaktan Eğitimin Geleceği……..……..…...22

ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **v**
ÖNSÖZ ..... **vi**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **x**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xi**
GİRİŞ **1**
I. BÖLÜM **2**
KAVRAMSAL ÇERÇEVE……...3
1.1. Pandemi olgusu..... 3
1.1.1. Pandemik Hastalık Tanımı.....3
1.1.2. Pandemi Nasıl İlan Edilir?.....4
1.1.3. Koronavirüs Neden Pandemi İlan Edildi?..... 4
1.1.4. Tarihteki Pandemiler ve Göze Çarpan Epidemiler 5
1.2. Uzaktan Eğitimin Tanımı……...7
1.3. Uzaktan Eğitimin Çeşitleri…….9
1.3.1. Online (Canlı-Senkron) Eğitim……10
1.3.2. Offline (Cansız/Video Tabanlı / Asenkron) Eğitim……11
1.3.3. M-öğrenme (m-learning)……..13
1.3.4. Bilgisayar Tabanlı Öğrenme…….13
1.3.5. Çevrimiçi Öğrenme……..13
1.3.6. İnternet Tabanlı Öğrenme……14
1.3.7. Web Tabanlı Öğrenme……..14
1.3.8. Sanal Sınıf ……15
1.4. Uzaktan Eğitimin Dünyada ki Gelişim Süreci…… ……15
1.4.1. Uzaktan Eğitimin Türkiye'deki Gelişim Süreci……...16
1.4.1.2 Uzaktan Eğitimin Geleceği……..…...22
II.BÖLÜM…….23
YÖNTEM……..23
2.1 Araştırmanın Modeli…….....23
2.2 Araştırmanın Evren ve Örneklemi……..23
2.2.1 Araştırma Grubu(Örneklem) Özellikleri…….24

2.3. Veri Toplama Araçları……....27
2.4. Veri Analizi……31
III. BÖLÜM……..……..…33
BULGULAR…..……..……33
TARTIŞMA ve SONUÇ……..……41
KAYNAKÇA…….……....46
EKLER……..53
Ek. 1. Uzaktan Eğitime Yönelik tutum Ölçeği……..53
Ek. 2. Etik Kurul Onayı…….54

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırma Grubunun Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı ...……....24
Tablo 2. Uyum İndeksleri ve Normal Değerleri…… 28
Tablo 3. MBFÖ Ölçeğinin Güvenirlik Katsayıları..... 30
Tablo 4. Normallik Testi Sonuçları (Skewness ve Kurtosis Değerleri)……...31
Tablo 5. Yeterlilik ve Motivasyon Alt Boyutu Maddeleri Betimsel İstatistiği……..33
Tablo 6. Kullanılabilirlik Alt Boyutu Maddeleri Betimsel İstatistiği……..34
Tablo 7. Etkililik Alt Boyutu Maddeleri Betimsel İstatistiği……...35
Tablo 8. Memnuniyet Alt Boyutu Maddeleri Betimsel İstatistiği……..36
Tablo 9. Bağımsız Değişkenlere Uygulanan İstatistiksel Testler. ……..37
Tablo 10. Cinsiyete Göre Mann Whitney-U Testi ……37
Tablo 11. Bölüm Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**8
Tablo 12. Gelir Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi…….**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**9

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analiz Diyagramı 29

KISALTMALAR LİSTESİ

AGFI, GFI	Mutlak Uyum İndeksleri
BZTÖ	Boş Zaman Tutum Ölçeği
DFA	Doğrulayıcı Faktör Analizi
KSBF	Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi
RMSEA	Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü
UEYTÖ	Uzaktan Eğitime Yönelik tutum Ölçeği
X^2/Sd	Ki-Kare / Serbestlik Değeri

GİRİŞ

Aralık 2019'da, Çin'in Hubei bölgesinin deniz ürünleri satan başkenti Wuhan'daki bir halk pazarında, daha çok pnömoni olarak bilinen birçok zatürre hastasının olduğu fark edilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), hasta sayısındaki hızlı artışın ardından 07 Ocak 2020 tarihinde bu rahatsızlıkların nedeninin yeni tip koronavirüs (2019-nCoV) olduğunu belirlemiş ve 30 Ocak 2020 tarihinde uluslararası acil durum ilan etmiştir. 05 Şubat 2020 tarihinde DSÖ tarafından virüsün Çin ve diğer ülkelere yayıldığını duyurmuştur. Ülkeleri bu salgına hazırlamak ve salgının daha fazla yayılmasını önlemek için "Küresel Stratejik Hazırlık ve Müdahale Planı"nı hazırlanmıştır. DSÖ'ye 11 Şubat 202 tarihinde sunulan bir raporda bu yeni salgının resmi adının "Coronavirus hastalığı 2019", kısaltmasının ise "Covid-19" olduğu açıklandı. Covid-19'un açılımını DSÖ başkanı Ghebreyesus, "CO (korona), "VI" (virüs) ve "D" (hastalık) olarak açıklamıştır. Bu isim seçilirken belirli bir yer, hayvan türü veya kişinin damgalanmamasına özen gösterilmiştir. Covid-19'un kısa sürede birçok ülkeye yayılarak küresel bir salgına dönüşmesi nedeniyle DSÖ tarafından salgın 11 Mart 2020 tarihinde "pandemi" olarak ilan edilmiş ve bütün ülkeler bu duruma karşı ciddi önlemler alma konusunda uyarılmıştır (TÜBA, 2020: 15; Öztürk ve İliş , 2020: 1-7).

Bütün dünyaya büyük bir hızla yayılmaya başlayan Covid-19, 11 Mart 2020 tarihinden itibaren Türkiye'de de hissedilmeye başlamıştır. Türkiye'de ilgili devlet kurumları ilk vaka tespit edilir edilmez hızlı bir şekilde salgınla mücadele adına çok sayıda sektörü kapsayan tedbirler almıştır. Bu doğrultuda tüm üniversitelerde eğitime kısa bir süre ara verilmiş ve ardından Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), 23 Mart 2020 tarihinden itibaren dijital imkânlar kullanılarak üniversitelerde uzaktan eğitimin sürdürüleceğini duyurmuştur. Türkiye'de uzaktan eğitim sisteminin gelişiminin geçmiş yıllara dayanması, çoğu üniversitenin uzaktan eğitim hazırlıklarının olması ve altyapılarının mevcut durumu nedeniyle, bu sürece uyum sağlamaları daha kolay olmuştur.

Dünyadaki uzaktan eğitim sisteminin yaklaşık üç yüzyılı kapsayan BİR geçmişi olduğu söylenebilir. Türkiye'de uzaktan eğitim araştırmaları dünyada ilk uzaktan eğitimin ortaya çıkmasından yaklaşık iki yüzyıl sonra başlamıştır. Uzaktan eğitim konusu Türkiye'de 1923-1960 arası dönemde daha çok kavramsal düzeyde tartışılmıştır. 1970'lerden sonra bazı girişimler sınırlı kalsa da uzaktan eğitimin ilk temelleri ortaöğretim düzeyinde atılmıştır. 1980 yılından sonra Anadolu Üniversitesi Açıköğretim bölümünün açılmasıyla başlayan uzaktan eğitim, yükseköğretime taşınmıştır. Bu yıllarda hem ortaöğretim hem de yükseköğretim düzeyinde uzaktan eğitim sistemi büyük mesafe kat etmiş, büyük bir ilgi kabul ve görmeye başlamıştır (Bozkurt, 2017: 86). Özellikle 2000'li yıllardan itibaren iletişim ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, uzaktan eğitim sistemini bambaşka bir konuma taşımış ve milyonlarca öğrenciye imkân sağlamıştır. Anadolu Üniversitesi dışında İstanbul ve Atatürk Üniversitesi de açık öğretim faaliyetlerine başlamıştır (Gürer vd., 2016: 52). Yukarıda belirtilenler çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmada, Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimin beden eğitimi ve spor öğrencileri üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi’nde okuyan öğrencilere bir anket yapılmıştır. Anketlerden elde edilen verilerin analizi SPSS 20 programında yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak araştırmayla ilgili değerlendirmelerde bulunulmuştur.

I. BÖLÜM
KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Pandemi Olgusu

Pandemi; dünyada çok sayıda ülke ya da kıtada, oldukça geniş bir alana etki eden salgın hastalıklar için kullanılan genel isimdir.

1.1.1 Pandemi Hastalığının Tanımlanması

Pandemi hastalığı, dünya genelinde yaşayan insanların yaşam kalitesini ve sağlığını tehdit eden bulaşıcı hastalıklar için kullanılan genel isimdir.

1.1.2. Pandemi Nasıl İlan Edilir

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) öncülüğünde pandemi ilan edilmiştir. Ortaya çıkan virüslerin insandan insana teması ve bulaşması önemli bir kriterdir.

Pandeminin toplum düzeyindeki etkisi virüslerin etkili olma düzeyine, hastalık oluşturma düzeylerinin göz önünde bulundurulmasına, toplumdaki bireylerin bağışıklık düzeyine, kişilerarası etkileşim ve izolasyon özelliklerine, risk faktörlerinin varlığına, sağlanan tıbbi hizmetler ve iklime bağlı olarak farklılık göstermektedir.

DSÖ tanımına göre, bir pandemi ancak üç koşulun karşılanması durumunda başlatılmış kabul edilir. Bunlar, popülasyonun hiç maruz kalmadığı hastalıkların görülmesi, hastalığa neden olan etkenlerin insanlar arası bulaşıcı etkisi ve önem arz eden hastalıkların nedenleri ve hastalık patojenlerinin insanlar arasında kolay ve sürekli yayılmasıdır.

1.1.3. Koronavirüs Pandemi Olarak İlan Edilmesi

Korona virüsün insan sağlığı üzerindeki etkisi ve dağılma hızına gözlemlendiğinde genel anlamda koruyucu önlemlerin artırılması adına yönelik tedbirler alınması doğrultusunda pandemi ilan edilmiştir.

1.1.4.Tarihteki Pandemiler ve Göze Çarpan Epidemiler

HIV AIDS olarak da bilinen edinilmiş bağışıklık yetersizliği sendromu, dünyadaki en aktif salgınlardan biri olmaya devam etmiştir. DSÖ'ye göre ilk olarak 1976 yılında bildirilen hastalık, 1981'den itibaren en az 31 milyon insanın ölümüne neden olmuştur. İSPANYOL GRİBİ, H1N1 olarak sınıflandırılan bir grip salgını Birinci Dünya Savaşı'nın son yılında dünyayı kasıp kavurmuştur. Yaklaşık 500 milyon kişinin üç yıl kadar süren salgından etkilendiği tahmin edilmektedir.

1.2. Uzaktan Eğitimin Tanımı

Öğrenci ve öğretmenlerin farklı coğrafi konumlarda bulunduğu, öğrenme materyallerinin aktarımı ve etkileşiminin teknoloji yardımıyla yapıldığı bir öğrenme şeklidir.

1.3. Uzaktan Eğitimin Çeşitleri

Bu eğitim yönteminin türünü belirlemek için iki ana kriter vardır. Biri yer, diğeri zamandır. Bu iki koşula göre uzaktan eğitimin türü belirlenir.

En önemli kriter öğrenci ve öğretmenin aynı ortamda bulunmamasıdır. Bunu göz önünde bulundurarak, aşağıdaki türlere ulaşabiliriz.

1.3.1 Online (Canlı- Senkron) Eğitim

Öğrenci ve öğretmenlerin aynı ortamda olmadığı eş zamanlı uzaktan eğitim. Bu tür öğretmenler, öğrencilere canlı dersler yoluyla öğretir.

1.3.2. Offline (Cansız/ Video tabanlı / Asenkron) Eğitim

Öğrenci ve öğretmenlerin aynı ortamda olmadığı asenkron uzaktan eğitim. Bu tür uzaktan eğitimde öğrenci öğretmenle aynı anda iletişim kuramaz. Açık öğretim kurumları bu türün en güzel örnekleridir.

1.3.3. M-öğrenme (m-learning)

Öğrenci ve öğretmenlerin aynı ortamda olmadığı yarı senkron uzaktan eğitim. Burada da öğrenci istediği zaman öğretmenle iletişime geçebilir ancak derslere doğrudan katılmaz.

1.3.4. Bilgisayar Tabanlı Öğrenme

İnternet, evde çok yönlü başarılı ve hızla büyüyen bir eğitim teknolojisi haline gelmiştir. Günümüzde uzaktan eğitim internet üzerinden online veya asenkron olarak

yapılmaktadır. Online eğitim diyebileceğimiz bu yöntem sayesinde çok büyük bir kitleye ulaşmak ve eğitim vermek mümkündür.

1.3.5. Çevrimiçi Öğrenme

Herhangi bir bilgisayar ağını bir öğretim ortamı ve içerik paylaşımı olarak kullanmayı öğrenmeyi içerir. Kullanılan internet ve bilgisayar ağı gibi sınırsız sayıda kullanıcısı olan bir bilgisayar ağı olabileceği gibi, internete bağlı olmayan çok sayıda kullanıcıdan oluşan bir iç ağ da olabilir.

1.3.6. İnternet Tabanlı Öğrenme

İnterneti bir öğrenme aracı olarak kullanmayı öğrenmek; İnternet tabanlı eğitim, web tabanlı eğitimden daha kapsamlıdır. Çünkü İnternet, E-posta, Web, FTP, Telnet gibi hizmetleri ve birbirine bağlı birçok bilgisayar ağını içerir. Web tabanlı eğitim bu konuda yer almaktadır.

1.3.7. Web Tabanlı Öğrenme

Web teknolojisini öğrenme ortamı olarak kullanan bir derstir. Web teknolojisi HTTP protokolüne dayalıdır ve HTML, web tarayıcıları ve URL'ler gibi hizmetleri kullanır.

1.3.8. Sanal Sınıf

Sanal sınıf, senkronize (çevrimiçi) bir uzaktan eğitim programında İnternet veya bilgisayar ağı olanaklarını kullanarak farklı konumlardaki öğretmen ve öğrencilerin oluşturduğu bir gruptur. Sanal sınıflar, farklı konumlardaki insanların aynı anda aynı materyalle etkileşime girmesine ve etkileşime girmesine olanak tanır [Çekiç, 2010].

1.4. Uzaktan Eğitimin Dünyada ki Gelişim Süreci

Bilimsel ve tarihsel gelişiminde çeşitli aşamalardan geçerek bugünkü haline ulaşmıştır. Uzaktan eğitim sisteminin tarihine baktığımızda şaşırtıcı bir gerçekle karşılaşıyoruz. Özellikle Ülkemiz için pandemi sürecinde gündemin ilk sırasında eğitim sektörü yer alıyor. Kendine yer bulan uzaktan eğitim konusu aslında çok uzun zamandır üzerinde çalışılan koca bir dünyadır. Uzaktan eğitimim iki bin yıl önce insanların el yazmaları yaratmasıyla başladığı kabul edilmektedir (Ebranati, 2007: 34). İtalya, Kanada, Hindistan, Polonya ve İspanya, Almanya, Abd gibi ülkeler destek sağlamıştır (Kırık, 2014: 81).

1.4.1. Uzaktan Eğitimin Türkiye'deki Gelişim Süreci

Türkiye uzaktan eğitim teknolojisiyle Avrupa ülkelerinden daha geç tanışmış olsa da ancak uzaktan eğitim fikri şaşırtıcı bir şekilde erken benimsenmiştir. Ülkemizde uzaktan eğitim ile ilgili ilk çalışma Amerikalı filozof ve eğitim teorisyeni John Dewey tarafından yapılmıştır. "Öğretmen Yetiştirme Raporu" veya tam adıyla "Türkçe Eğitimi ve Öğretimine Yönelik Öneriler" Raporu" 1924 yılında incelenmeye başlanmıştır (Bakioğlu, Can, 2014: 39). 1927'de Tartışma oturumunun gündemine eğitim konusu alınmıştır. Amaç mektup ve yazışma yoluyla öğretim halkın okuma yazma oranını artırmaktı. Ancak, okuyun Nüfusun yaklaşık %90'ının okuma yazma bilmediği bir ülkede öğretmensiz eğitim yapılamaz düşüncesi daha ağır basmaktadır (Kaya, 1996: 12-13).

1.4.1.2 Uzaktan Eğitimin Geleceği

Bilgi sisteminin yarattığı imkanlar yukarıda belirtilmiş olup, genel adı "Karma" dır. Bu da "Harmanlanmış Öğrenme" adı verilen bu modellerin kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Gelecekte zorunlu olarak fiziksel temelli öğrenme yerine "Öğrenim Yönetimi" sistemleri video,

animasyon, simülasyon, e-kitap, oyun seçenekleri, sınavları pekiştirmek için tartışma forumları ve dersler yoluyla öğrenme düzeyini artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca AR teknolojisinin gelişmesiyle birlikte akademik hayatta öğrenmede yeni trendler ortaya çıkıyor; bu yeni eğilimler, üniversite kavramı ve diploma ve sertifika sistemleri açısından önemli değişiklikler yapacağı öngörüsünde bulunulmaktadır.

II. BÖLÜM
YÖNTEM

Tez çalışmasının bu bölümünde; kullanılan araştırma modeli, evren-örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analizi süreçleri anlatılmıştır.

2.1. Araştırmanın Tasarımı

Bu araştırmada, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşleri ya da özellikleri (ilgi, beceri, yetenek, tutum gibi) belirlenmek amacıyla tarama yöntemi kullanılmıştır (Fraenkel ve Wallen, 2006; Büyüköztürk, Kılıç, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Betimsel tarama (survey) modeli kullanılarak gerçekleştirilen araştırmada, olay, birey ya da nesne olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmış ve herhangi bir şekilde değiştirilme ya da etkilenme çabası gösterilmemiştir. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözlemleyip belirleyebilmektir (Karasar, 1998)."

2.2. Araştırma Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evreni, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Trakya Üniversitesi Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan 1383 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem ise, şansa dayalı olarak seçilmiş 303 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Örneklem seçiminde, hata payı olarak %95 güven aralığı (α=0.05) temel alınmıştır. Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004)'e göre, 1383 elemanlı bir evreni temsil için en az 245 eleman yeterli olmasına rağmen, araştırmada 303 öğrenciye ulaşılmıştır. Şansa dayalı eleman örneklemede, her varlığın ya da bireyin örnekleme girme şansının eşit olması önemlidir (Kıncal, 2013).

2.2.1. Araştırma Grubu (Örneklem) Özellikleri

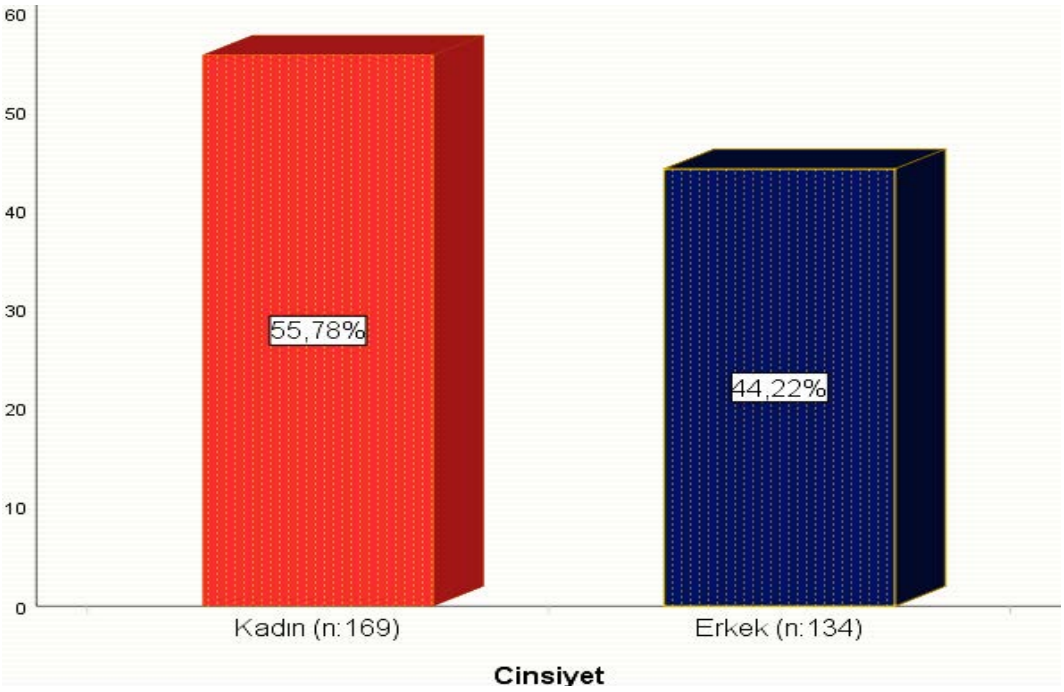
2022-2023 eğitim öğretim yılında T.Ü. Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan öğrencilere ait demografik (betimsel) bilgiler aşağıdaki tabloda paylaşılmış, devamında tüm değişkenler grafiksel olarak gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Grubu Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Özellikler		**F**	**%**	**Toplam**
Cinsiyet	*Kadın*	169	55,8	303
	Erkek	134	44,2	
Bölümünüz	*Öğretmenlik*	79	26,1	303
	Antrenörlük	63	20,8	
	Yöneticilik	107	35,3	
	Rekreasyon	54	17,8	
Geliriniz	*Düşük*	4	1,3	303
	Orta	39	12,9	
	Yüksek	260	85,8	

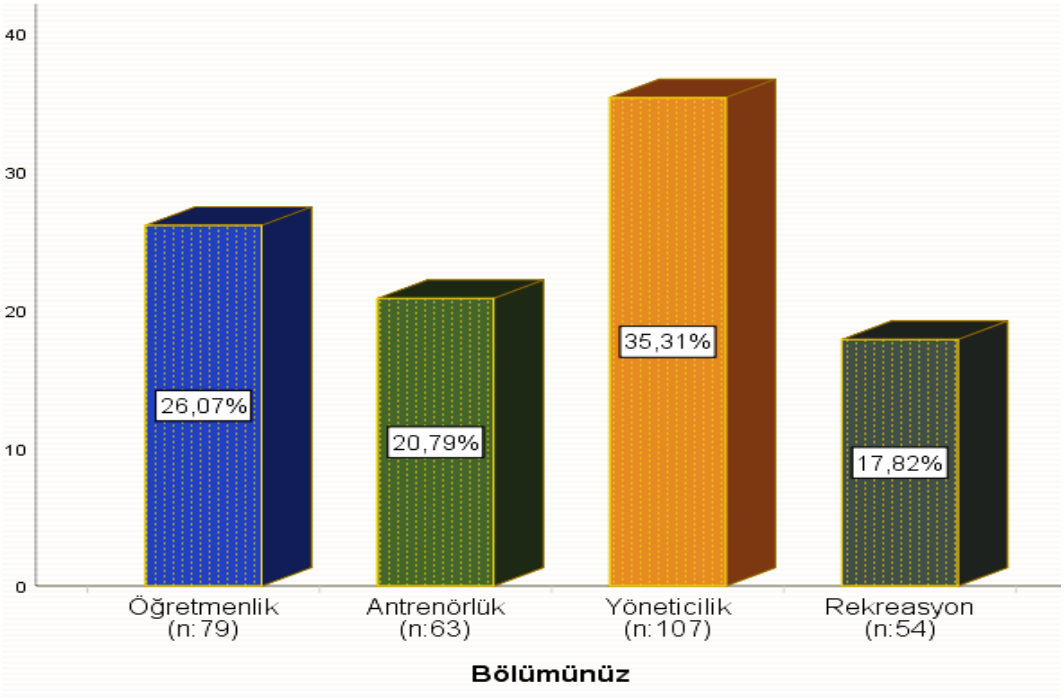
Araştırma grubunun demografik dağılımları incelendiğinde; %55,8'i (n:169) kadın, %44,2'si (n:134) erkek, %26,1' i (n:79) Öğretmenlik, %20,8' i (n:63) Antrenörlük, %35,3' ü (n:107) Yöneticilik ve %17,8' i (n:54) Rekreasyon bölümünde öğrenci ve %1,3' ü (n:4) düşük, %12,9' u (n:39) Orta, %85,8' i (n:260) yüksek gelire sahiptirler.

Grafik 1. Araştırma Grubu Cinsiyet Dağılımları

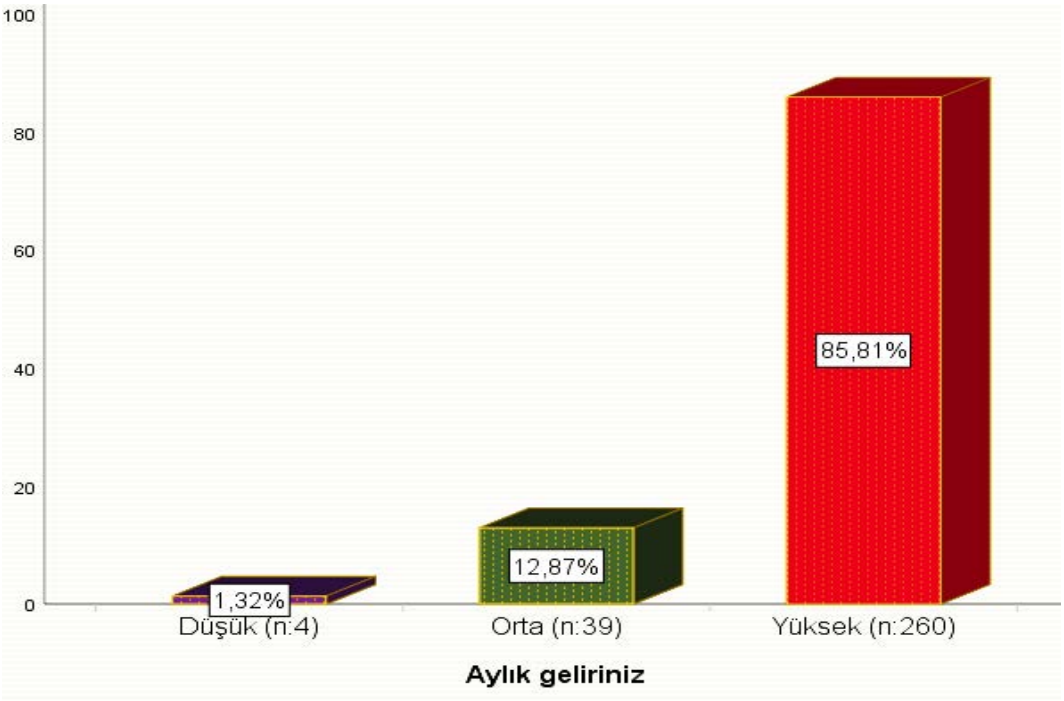
Araştırma grubunun %55,78'i (n:169) kadın, %44,22'si (n:134) erkektir.

Grafik 2. Araştırma Grubuna Ait Bölüm Dağılımı

Araştırma grubunun %26,1' i (n:79) Öğretmenlik, %20,8' i (n:63) Antrenörlük, %35,3' ü (n:107) Yöneticilik ve %17,8' i (n:54) Rekreasyon bölümünde öğrencidir.

Grafik 3. Araştırma Grubuna Ait Gelir Dağılımı

Araştırma grubunun %1,3' ü (n:4) düşük, %12,9' u (n:39) Orta, %85,8' i (n:260) yüksek gelire sahip olduklarını belirtmişlerdir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada, spor bilimleri öğrencilerine uygun zamanda uygulanabilen bir ölçme aracı kullanılmıştır. Öğrenciler, ders aralarında fakülte yönetiminin izni alınarak ölçme aracına cevap vermişlerdir. Pandemi sebebiyle ulaşılamayan öğrencilere ise, "Google Forms" sitesi üzerinden online olarak ölçek doldurtulmuştur. Öğrencilerin verdikleri cevaplar, araştırmacı tarafından elektronik ortama (Microsoft Excel) aktarılarak analiz edilmek üzere hazır hale getirilmiştir. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı (Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Tutum Ölçeği) ise, Ezgi Pelin Yıldız, Metin Çengel ve Ayşe Alkan (2021) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeği geliştiren araştırmacılar tarafından; geçerlilik aşamasında madde korelasyon analizi, açıklayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, güvenirlik aşamasında ise Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır. Nihayetinde 24 madde ve 4 alt boyuttan (yeterlilik ve motivasyon

faktörü, kullanılabilirlik faktörü, etkililik faktörü ve memnuniyet faktörü) oluşan ölçek, 5'li likert tipi puanlanarak [Kesinlikle Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1)] son halini almıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeğin evrenimize uygunluğu kontrol edildikten sonra geçerlik ve güvenirlik testleri yapılmıştır. Ölçeğin geçerliliği için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, yapısal eşitlik modellemesi olarak bilinen bir tekniktir ve psikoloji, sosyoloji, eğitim araştırmaları, siyasal bilimler ve pazarlama gibi alanlarda kullanılır. Temel olarak faktör analizi ve regresyon analizi tekniklerinin birleşimidir. Teorik modele göre oluşturulan tahmini kovaryans matrisinin, gözlenen verilerin kovaryans matrisine uygunluğunu test etmek için kullanılır (Dow, Jackson ve Leitch, 2008). Doğrulayıcı Faktör Analizi, gözlenen değişkenlerin tahmin edilebilirliğini kestirerek gizli değişken (faktör) oluşturan bir analiz yöntemidir (Hox, 1995). Bu analiz ile önceden oluşturulmuş bir yapıyı test etmede kullanılır.

Modele ait sonuçların uyum indeksleri vasıtası ile incelenmesi gerekir (Albright ve Park 2009). Araştırmamızda, öğrencilerin pandemi döneminde uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin tutumlarını incelemek için kullanılan modelin uyumlu olup olmadığının kontrolü için uyum indeksleri kullanılmıştır. (Albright ve Park 2009). Uyum indeksleri, teorik modele uygunluk derecesini ölçer ve tek bir test sonucuna dayanarak değil, çeşitli indekslerin sonuçlarına dayanarak karar verilir. Bu indeksler arasında ki-kare (x^2), ki-kare/serbestlik derecesi (x^2/sd), mutlak uyum indeksleri (GFI, AGFI), yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA), artık temelli uyum indeksi (RMR) gibi değerler bulunur (Munro, 2005; Şimşek, 2007). Aşağıda verilen tabloda bu indekslerin değerleri görülebilir.

Tablo 2. Uyum İndeksleri ve Normal Değerleri

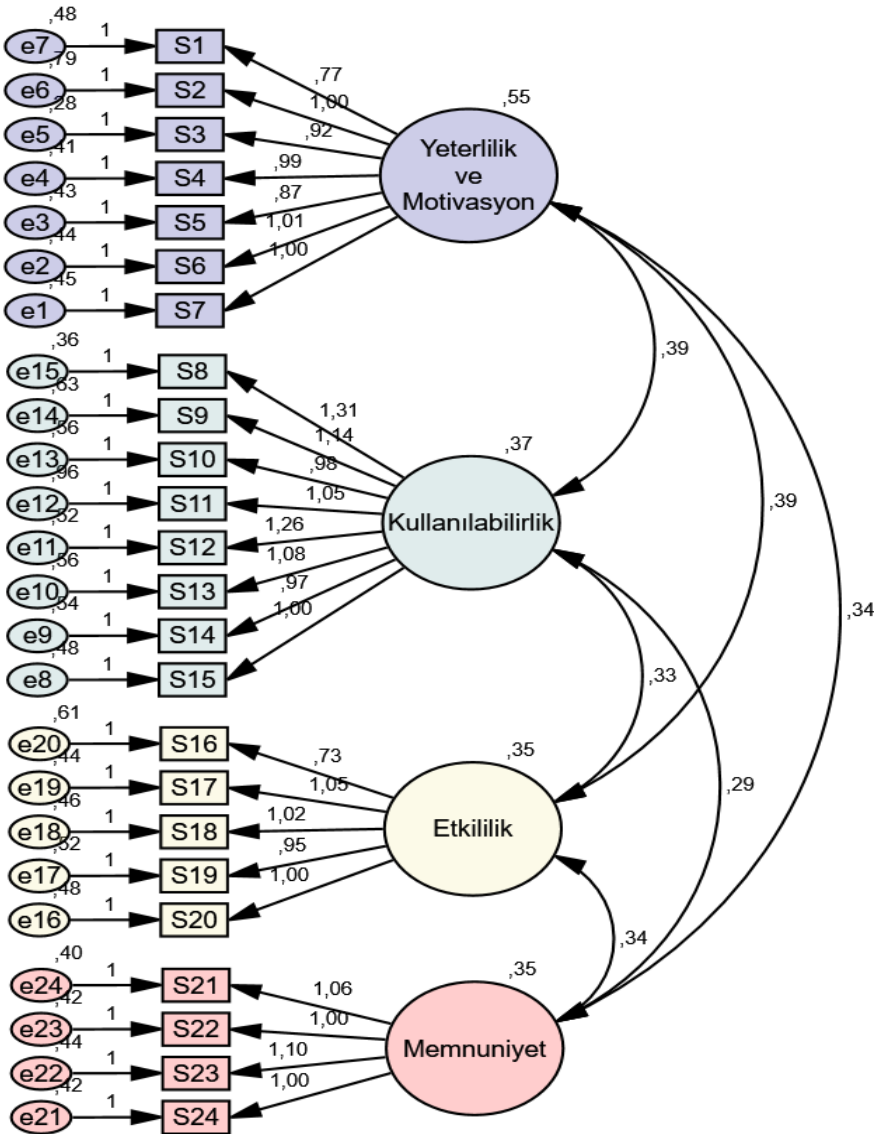
İndeksler	**İyi Uyum**	**Kabul Edilebilir Uyum**	**Araştırma Modeline Ait Değerler**
x^2 "p" Değeri	p>0.05	-	620,285*
x^2/sd	3>	5>	2,521*
GFI	>0.95	>0.90	0,853
AGFI	>0.95	>0.90	0,921*
CFI	>0.95	>0.90	0,894
RMSEA	<0.05	<0.10	0,071*
RMR	<0.05	<0.10	0,049*

*: uyum gösteren değerler

Ölçme aracının uyum indeks değerleri; x^2 değeri iyi uyum (620,285), x^2/sd iyi uyum (2,521), AGFI değeri kabul edilebilir uyum (0,921), RMSEA değeri kabul edilebilir uyum (0,071) ve RMR değeri iyi uyum (0,049) göstermektedir.

Elde edilen değerler bize kullandığımız ölçeğin geliştirildiği evren ile uyumlu olduğunu göstermektedir. Spor bilimleri öğrencilerinin ilk evren ile aynı doğrultuda cevaplar verdiği belirlenmiştir. Elde edilen değerlere ait oluşturulan DFA model grafiği aşağıda verilmiştir.

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analiz Diyagramı

Ölçeğin alt boyutlarında yer alan toplam 24 maddeye ait güvenirlik hesaplanarak, iç tutarlılık işlemi olan Cronbach Alfa güvenirlik değerleri oluşturulmuştur. Ölçeğin orijinal çalışması (n: 321) ile bizim araştırmamızda (n: 303) bulunan güvenirlik katsayıları Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3. MBFÖ Ölçeğinin Güvenirlik Katsayıları

Ölçek Alt Boyutları	Orijinal Ölçeğin Güvenirlik Katsayıları	Bu Çalışmadaki Güvenirlik Katsayıları
Yeterlilik ve Motivasyon	0,94	0,82
Kullanılabilirlik	0,81	0,87
Etkililik	0,88	0,73
Memnuniyet	0,84	0,78
Tüm Ölçek	0,93	0,85

Güvenirlik katsayıları incelendiğinde; elde edilen değerlerin ölçme aracının alt boyutlarının oldukça yüksek güvenirliğe sahip olduğunu ve tüm ölçekten elde edilen güvenirlik sonucun da ölçeğin yüksek güvenirlikli olarak tek başına kullanılabileceğini de göstermiştir.

2.4. Veri Analizi

Çalışmada kullanılan verilerin normallik dağılımlarını anlamlandırabilmek için basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerleri incelenmiştir (George ve Mallery, 2010). Normallik dağılım testi aşağıdaki gibidir (Tablo 4).

Tablo 4. Normallik Testi Sonuçları (Skewness ve Kurtosis Değerleri)

Alt Boyutlar	Çarpıklık (Skewness)	Standart hata	Basıklık (Kurtosis)	Standart hata
Yeterlilik ve Motivasyon	-1,513		3,456	
Kullanılabilirlik	-1,197		1,852	
Etkililik	-0,978	0,140	1,445	0,279
Memnuniyet	-1,024		1,108	
Tüm Ölçek	-1,307		2,558	

Araştırma verilerinin parametrik / non-parametrik dağılımlarını tespit edebilmek için çarpıklık ve basıklık (skewness-kurtosis) sonuçları incelendiğinde; skewness ve kurtosis değerlerinin standart hataya bölünmesi ile elde edilen sonuçlar -1,5 ile +1,5 arasında görülmemektedir. Buradan hareket ile araştırma verilerinin normal dağılmadığı tespit edilmiştir. İstatistiki analizlerde non-parametrik testler kullanılarak veri seti incelenmiştir. Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden "cinsiyet" değişkeninin incelenmesinde Mann Whitney-U, "bölüm ve gelir" değişkenleri için ise Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Test istatistiği ile elde edilen anlamlı sonuçların etki büyüklüğünü hesaplamak için Rosenthal ($r=Z/\sqrt{N}$) formülünden yararlanılmıştır (Rosenthal, 1991).

III. BÖLÜM

BULGULAR

Öncelikle, araştırma ölçeğinin bağımlı değişkenleri oluşturan alt boyutlara ait maddelerin betimsel istatistikleri incelenirken, bulgular incelemeye alınmıştır.

Tablo 5. Yeterlilik ve Motivasyon Alt Boyutu Maddeleri Betimsel İstatistiği

Yeterlilik ve Motivasyon Alt Boyut	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Bu platformu kullanmaktan keyif almaktayım.	9	3	3	1	23	7,6	88	29	180	59,4
Pandemi sürecinden sonra da verilecek dersleri online (çevrimiçi) olarak bu platform üzerinden almak isterim.	20	6,6	13	4,3	43	14,2	97	32	130	42,9
Bu platform üzerinden eğitim süreçlerini zamandan ve mekândan bağımsız olarak gerçekleştirmek kendi öğrenme hızımda çalışabilmeye teşvik etmektedir.	5	1,7	8	2,6	35	11,6	128	42,2	127	41,9
Bu platformu kullanmak kendime olan güvenimi arttırdı.	7	2,3	16	5,3	42	13,9	116	38,3	122	40,3
Bu platformu kullanarak sınıf ortamında sormaktan çekindiğim soruları sorma imkânı bulabilmem derse karşı olan cesaretimi arttırdı.	8	2,6	9	3	37	12,2	131	43,2	118	38,9
Bu platformda düzenlenen öğrenme etkinlikleriyle başarıya motive oldum.	7	2,3	19	6,3	47	15,5	109	36	121	39,9
Bu platformun kullanımının kolay olduğunu düşünüyorum.	6	2	18	5,9	43	14,2	95	31,4	141	46,5
Alt Boyut Ortalaması										4,14

Yeterlilik ve motivasyon alt boyutunun maddelerine verilen cevaplara göre; uzaktan eğitim ortamlarına ait platformları kullanan öğrencilerin toplamda %88,4' ü kullanımdan dolayı keyif aldıklarını belirtmişlerdir. Pandemiden sonra derslerin tekrar online (çevrimiçi) olmasını öğrencilerin %75,9' u istemektedir. Zamandan ve mekândan bağımsız kendi öğrenme hızımda çalışabilmeyi teşvik etmektedir diyenler %84,1 iken, kendime olan güvenim arttı diyen %78,6' dır. Cesaretim arttı diyen %82,1

ve başarıya motive oldum diyen %75,9' u dur. Araştırma grubunda uzaktan öğrenme platformunun kolay olduğunu düşünenler öğrencilerin %77,9' unu oluşturmaktadır.

Tablo 6. Kullanılabilirlik Alt Boyutu Maddeleri Betimsel İstatistiği

KULLANILABİLİRLİK ALT BOYUT	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Bu platforma giriş yapmadan önce birçok şey öğrenmem gerekti.	7	2,3	14	4,6	54	17,8	95	31,4	133	43,9
Bu platformu gereksiz bir şekilde karmaşık buldum.	11	3,6	26	8,6	44	14,5	127	41,9	95	31,4
Pandemi sürecinden sonra da platformu sıklıkla kullanacağımı düşünüyorum.	7	2,3	12	4	57	18,8	118	38,9	109	36
Platformun kullanımı konusunda kendimi donanımlı hissediyorum.	15	5	26	8,6	81	26,7	71	23,4	110	36,3
Bu platformu kullanabilmek için teknik bir kişinin desteğine ihtiyacım olabileceğini düşünüyorum.	10	3,3	16	5,3	49	16,2	90	29,7	138	45,5
Platformun modüllerinin (ödev, forum, tartışma, kaynak, canlı ders vb.) yararlı olduğunu düşünüyorum.	10	3,3	6	2	45	14,9	81	26,7	161	53,1
Platform üzerinden aradığım hizmetlere (ekran paylaşımı, dosya hizmetleri, kayıt, dosya paylaşımı ses-görüntü sistemleri vb.) kolaylıkla erişebilirim.	4	1,3	25	8,3	41	13,5	140	46,2	93	30,7
Platformun sunduğu online (çevrimiçi) çalışmalardan öğrenme-öğretme süreci boyunca etkili bir şekilde yararlanabilirim.	6	2	10	3,3	48	15,8	118	38,9	121	39,9
Boyut Ortalaması										4.02

Kullanılabilirlik alt boyutunun maddelerine verilen cevaplara göre; öğrencilerin %75,3' ü platforma giriş yapmadan önce birçok şey öğrendiklerini, %74,9' u platformu pandemi sonrası da sıklıkla kullanacağını, %59,7'si kendini donanımlı bulduğunu, %79,8'i platform modüllerini kullanışlı bulduğunu, %78,8'i de öğrenme-öğretme süreci boyunca platformdan etkili bir şekilde yararlanabildiğini belirtmiştir.

Tablo 7. Etkililik Alt Boyutu Maddeleri Betimsel İstatistiği

ETKİLİLİK ALT BOYUT	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Platformun sağladığı uzaktan öğretimin, yüz yüze gerçekleştirilen geleneksel öğretime göre öğrenme süreci üzerinde daha etkili olduğunu düşünüyorum.	1	0,3	12	4	61	20,1	100	33	129	42,6
Bu platform ile sanal sınıf ortamlarındaki ders içeriklerine etkin bir şekilde erişebilirim.	3	1	9	3	58	19,1	92	30,4	141	46,5
Bu platform ile sanal sınıf ortamlarında dersi yürüten öğretim elemanları ile etkin bir şekilde iletişim kurabilirim.	4	1,3	16	5,3	42	13,9	131	43,2	110	36,3
Bu platformda öğretim elemanları ile iletişim kurabilmekten memnunum.	4	1,3	11	3,6	48	15,8	106	35	134	44,2
Bu platformda öğretim elemanlarından geri bildirim almaktan memnunum.	4	1,3	17	5,6	41	13,5	134	44,2	107	35,3
Boyut Ortalaması										4,12

Etkililik alt boyutunun maddelerine verilen cevaplara göre; yüz yüze yapılan geleneksel öğrenmeye nazaran uzaktan öğrenmenin daha etkili olduğunu öğrencilerin %75,6' sı, ders içeriklerine etkin erişebildiklerini %76,9' u, öğretim elemanlarına ulaşabildiklerini %79,5' i, öğretim elemanları ile iletişim kurmaktan memnun olduklarını %79,2' si ve öğretim elemanlarından geri bildirim almaktan memnun olduklarını %79,5'i belirtmişlerdir.

Tablo 8. Memnuniyet Alt Boyutu Maddeleri Betimsel İstatistiği

MEMNUNİNEYT ALT BOYUT	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılmıyorum	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Bu platformda ders içeriklerinin öğretim elemanları tarafından video ile anlatılmasından memnunum.	4	1,3	10	3,3	40	13,2	111	36,6	138	45,5
Platform üzerinden yürütülen online (çevrimiçi) derslerin tasarımından memnunum.	4	1,3	7	2,3	48	15,8	113	37,3	131	43,2
Platform ilgili çözemediğim bir sorun olduğunda teknik destek ve/veya yardım alabilmekten memnunum.	3	1	10	3,3	56	18,5	78	25,7	156	51,5
Platform ortamında arkadaşlarımla iletişim kurabilmekten memnunum.	2	0,7	14	4,6	30	9,9	98	32,3	159	52,5
Boyut Ortalaması										4,23

Memnuniyet alt boyutunun maddelerine verilen cevaplara göre; öğrencilerin %82,1' i derslerin video ile anlatılmasından memnun olduklarını, %80,5' i online ders tasarımından memnun olduklarını, %77,2' si teknik destek alabilmekten memnun olduklarını ve %84,8' i arkadaşları ile iletişim kurabilmekten memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 9. Bağımsız Değişkenlere Uygulanan İstatistiksel Testler ve Anlamlılık Tespiti

Bağımsız Değişkenler	Uygulanan Test	Anlamlı Farklılık	Anlamlı Farklılık Tespit Edilen Boyutlar
Cinsiyet	Mann Whitney-U	**Var (p<0,05)**	-Yeterlilik -Kullanılabilirlik
Bölüm	Kruskal Wallis	**Var (p<0,05)**	-Memnuniyet
Gelir	Kruskal Wallis	**Var (p<0,05)**	-Yeterlilik -Kullanılabilirlik -Etkililik -Memnuniyet

Uygulanan istatistiki testler sonucunda, cinsiyet değişkeninin yeterlilik ve kullanılabilirlik, bölüm değişkeninin memnuniyet ve gelir değişkeninin de tüm alt

boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Değişkenlere ilişkin yapılan testlerin detaylı tablolaştırılması aşağıda gösterilmiştir (Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12).

Tablo 10. Cinsiyete Göre Mann Whitney-U Testi

Cinsiyet ve Alt Boyutlar		N	Sıra Ortalaması	U	P	Etki Büyüklüğü (r)
Yeterlilik	*Kadın* *Erkek*	169 134	149,10 155,66	10832,5	0,046*	0,122
Kullanılabilirlik	*Kadın* *Erkek*	169 134	147,02 158,28	10481,5	0,038*	0,115
Etkililik	*Kadın* *Erkek*	169 134	151,79 152,27	11287,0	0,96	-
Memnuniyet	*Kadın* *Erkek*	169 134	150,41 154,00	11054,5	0,72	-
Tüm Ölçek	*Kadın* *Erkek*	169 134	148,57 156,33	10742,5	0,443	-

*: p<0,05

Cinsiyet bağımsız değişkenine ait bulgular incelendiğinde; öğrencilerin cinsiyetlerine göre ölçeğe vermiş oldukları cevaplar arasında istatistiksel olarak yeterlilik (U=10832,5, p=0,046) ve kullanılabilirlik (U=10481,5, p=0,038) alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Yeterlilik alt boyutunda tespit edilen anlamlı farklılığın etki büyüklüğü r=0,122 olarak hesaplanmıştır. Kullanılabilirlik alt boyutunda tespit edilen anlamlı farklılığın etki büyüklüğü r=0,115 olarak hesaplanmıştır. Buna göre; cinsiyet değişkeninin, yeterlilik ve kullanılabilirlik üzerinde düşük düzey etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir (Cohen, 1988).

Tablo 11. Bölüm Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi

Alt Boyutlar ve Bölümler		N	Ortalama Derece	X^2	Serbestlik Derecesi	P	Farkın Kaynağı ve Etki Büyüklüğü
Yeterlilik	*Öğretmenlik*	79	164,12	3,092	3	0,378	-
	Antrenörlük	63	155,12				
	Yöneticilik	107	147,93				
	Rekreasyon	54	138,69				
Kullanılabilirlik	*Öğretmenlik*	79	168,96	4,292	3	0,232	-
	Antrenörlük	63	143,16				
	Yöneticilik	107	149,20				
	Rekreasyon	54	143,06				
Etkililik	*Öğretmenlik*	79	173,30	7,263	3	0,064	-
	Antrenörlük	63	137,87				
	Yöneticilik	107	149,92				
	Rekreasyon	54	141,44				
Memnuniyet	*Öğretmenlik*	79	166,28	8,923	3	0,030*	Öğretmenlik / Rekreasyon r=0,238
	Antrenörlük	63	152,79				
	Yöneticilik	107	156,19				
	Rekreasyon	54	121,88				
Tüm Ölçek	*Öğretmenlik*	79	169,67	5,308	3	0,151	-
	Antrenörlük	63	143,86				
	Yöneticilik	107	151,21				
	Rekreasyon	54	137,22				

*: $p<0,05$

Öğrencilerin okudukları bölüm ile ölçeğin memnuniyet alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($x^2_{(3)} = 8.923$, $p<0.05$). Bölüm değişkeninin hangi grubu arasında farklılık olduğunu tespit edebilmek amacıyla Mann Whitney-U Testi kullanılmıştır. Toplam altı adet Mann Whitney-U Testinin işletilmesi ve hata miktarının azaltılması için Bonferroni düzeltmesi [$\alpha=(0.05/6)=0.008$] uygulanmıştır. Dolayısıyla, gruplar arasındaki anlamlılık seviyesi $\alpha=0.008$ olarak alınmıştır. Buna göre anlamlı farklılık öğretmenlik bölümü ile rekreasyon bölümü arasında (r=0,238) olduğu bulunmuştur. İki bölüm arasında düşük etki düzeyi görülmektedir dolayısıyla bölüm değişkeninin, öğretmenlik ve rekreasyon öğrencilerinin, memnuniyet görüşleri üzerinde düşük düzeyde anlamlı etkisi vardır, sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 12. Gelir Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi

Alt Boyutlar ve Gelir		N	Ortalama Derece	X^2	Serbestlik Derecesi	P	Farkın Kaynağı ve Etki Büyüklüğü
Yeterlilik	*Düşük*	4	217,63	2,409	2	0,031*	Düşük / Yüksek r=0,142
	Orta	39	155,58				
	Yüksek	260	150,45				
Kullanılabilirlik	*Düşük*	4	219,75	3,917	2	0,049*	Düşük / Yüksek r=0,127
	Orta	39	166,99				
	Yüksek	260	148,71				
Etkililik	*Düşük*	4	232,50	4,420	2	0,007*	Düşük / Yüksek r=0,132
	Orta	39	163,55				
	Yüksek	260	149,03				
Memnuniyet	*Düşük*	4	202,75	3,741	2	0,014*	Düşük / Yüksek r=0,138
	Orta	39	171,17				
	Yüksek	260	148,34				
Tüm Ölçek	*Düşük*	4	226,38	4,305	2	0,151	-
	Orta	39	166,37				
	Yüksek	260	148,70				

*: $p<0,05$

Öğrencilerin okudukları gelir durumları ile ölçeğin yeterlilik ($x^2_{(3)}$ = 2,409, $p<0.05$), kullanılabilirlik ($x^2_{(3)}$ = 3,917, $p<0.05$), etkililik ($x^2_{(3)}$ = 4,420, $p<0.05$) ve memnuniyet ($x^2_{(3)}$ = 2,409, $p<0.05$) alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Gelir değişkeninin hangi grubu arasında farklılık olduğunu tespit edebilmek amacıyla Mann Whitney-U Testi kullanılmıştır. Toplam altı adet Mann Whitney-U Testinin işletilmesi ve hata miktarının azaltılması için Bonferroni düzeltmesi [$\alpha=(0.05/6)=0.008$] uygulanmıştır. Dolayısıyla, gruplar arasındaki anlamlılık seviyesi $\alpha=0.008$ olarak alınmıştır. Buna göre anlamlı farklılık dört alt boyutta da düşük gelir ile yüksek gelir arasında (sırası ile; r=0,142, r=0,127, r=0,132, r=0,138) olduğu bulunmuştur. Gelir değişkeninin yeterlilik, kullanılabilirlik, etkililik ve memnuniyet görüşleri üzerinde düşük düzeyde anlamlı etkisi vardır, sonucuna ulaşılmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Covid-19 pandemi, dünya genelinde bulaşan ve hızla yayılan bir virüs nedeniyle ortaya çıkan bir salgındır. Bu nedenle, devletler ve sağlık kurumları insanların evlerine kapandıkları süre boyunca birbirlerinden uzak durmalarını önermekte ve hatta zorlamaktadır. Bu durum, insanların yaşamlarının her alanını etkilemekte ve iş yapış şekillerini, öğrenme şekillerini ve daha birçok şeyi değiştirmektedir. Ancak, aşılar ve ilaçların geliştirilmesiyle birlikte bu durumun geçici olduğu ve normalleşmenin mümkün olabileceği de düşünülmektedir. En önemli değişen unsurlardan birisi de eğitimdir. Tüm dünya genelinde, Covid-19 pandemi nedeniyle sosyal mesafeyi koruyan uzaktan eğitim çalışmaları yapılmıştır. Türkiye'de de üniversiteler ilk önce eğitimi kısmen ara verdiler ve daha sonra uzaktan eğitimle sürdürülmesi ve tamamlanmasına karar verdiler. Bu karar, öğrenciler için birçok yeni sistem ve uygulamayla tanışmalarına ve uyum sağlamalarına neden olmuştur. Özellikle geleneksel olarak sınıf ortamında yürütülen dersler, bu yeni sistem ve uygulamalarla uzaktan olarak verilmeye başlamıştır. Bu durum öğrenciler için alışık olmadıkları bir ortam yarattı ve adaptasyon sürecine yol açtı.

Covid-19 pandemi zamanında, bireylerin uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, kendi yeterlikleri ve uzaktan eğitimle yürütülen derslerle ilgili fikirlerinin belirlenmesi amaçlanan bir araştırma yapılmıştır. Aşağıda, araştırmanın genel sonuçları açıklanmıştır.

Öğrencilerin bir kısmı, derslerini akıllı telefonlarından takip etmektedir. Ancak, ekranın küçüklüğü ve internet kotası gibi problemler, dersleri takip etmeyi zorlaştırmaktadır. Öğrencilerin çoğu, pandemi sonrasında da geleneksel eğitim yöntemlerine dönmek istemektedirler. Öğrenciler, her zaman sorabilecekleri bir eğitmene ve birebir iletişim imkanına ihtiyaç duymaktadırlar. Uzaktan eğitim, öğrenciler için esnek zaman ve mekân olanakları sunuyor ve bu nedenle dersleri evde takip etmek isteyen öğrenciler tarafından olumlu olarak karşılanmaktadır. Öğrenciler, eş zamanlı ders videolarını ve eş zamansız video kayıtlarını 15-25 dk arasında izlemek

istemektedir. Uzaktan eğitimin başlangıcında öğrenciler teknoloji ve uygulamaları anlamakta zorluk çekmişler ancak sisteme alıştıklarından dolayı herhangi bir teknik problem yaşamadan sistemi kullanabildikleri görülmüştür. Bu nedenle, uzaktan eğitim merkezlerinin sistem kullanımıyla ilgili eğitici video kayıtlarını youtube gibi platformlardan paylaşmaları öğrencilere yararlı olabilir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sistemini anlama, kullanma, ödevlerini yükleme ve internet kaynaklarını araştırma konularında öz yeterliliklerinin yeterli olduğu ifade edilebilir.

Öğrencilerin geleneksel yöntemlerle okula gitmek yerine uzaktan eğitim yoluyla ders almasının daha iyi olacağı düşünülmemektedir. Ancak, uzaktan eğitimde kullanılan video kayıtlarının tekrar izlenmesi ve kendi anlama hızlarına göre takip etmeleri olumlu bir yönüdür. Covid-19 pandemi dönemi açısından, öğrenciler sağlık açısından uzaktan eğitimi olumlu bulduklarını ve esnek bir şekilde dersleri takip edebildiklerinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, pandemi dönemi psikolojik olarak öğrencilerin iyi hissetmedikleri ve odaklanamadıklarını belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim ile ilgili en yaygın problem ise internete erişim sorunlarıdır. Bu nedenle, üniversitelerin öğrencilere internet erişimini sağlamak için kamu, belediye, özel sektör yöneticileri ve temsilcileriyle ortaklaşa çalışmalar yürütmeleri önerilmektedir.

Sonuç olarak, uzaktan eğitim yöntemi olarak internet ve video kayıtlarının kullanılması uygulanabilir olması açısından öğrencilerin tümünün internete yeterli erişim imkanına sahip olması önemlidir. Öğrencilerin uzaktan eğitim yöntemine bakış açılarına bakıldığında genel olarak olumsuz baktıkları görülmektedir. Bu nedenle, yapılması gereken hem geleneksel yöntemlerin avantajlarının hem de uzaktan eğitim yöntemlerinin avantajlarının birlikte kullanılmasıdır. Bu amaçla, "ters yüz edilmiş eğitim modeli" olarak adlandırılan yöntem, muhasebe eğitimi için daha olumlu sonuçlar verebilir. Örneğin Serçemeli (2016) tarafından önerilen ters yüz edilmiş sınıf yönteminin uzaktan eğitimde kullanılması konusunda yapılan çalışmalar (Serçemeli, 2017; Serçemeli vd., 2018; Kurnaz ve Ağgül, 2018) oldukça olumlu sonuçlar elde etmişlerdir. Bu yöntemde, öğrenciler önceden çalışmalar yaptıktan sonra sınıf

ortamında dersi daha iyi anlayabilecekleri ve dersi daha etkili bir şekilde öğrenebilecekleri düşünülmektedir.

Bu çalışma, öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini toplamak amacıyla yapılmıştır. Ancak, eğitim sisteminin diğer tarafı olan akademisyenlerin de görüşleri önemlidir. Bu nedenle, çalışmanın ileride akademisyenlere yönelik olarak uzaktan eğitimle ilgili görüşlerin alınması ve ayrıca uzaktan eğitim sisteminin öğrenci başarı notlarına etkilerinin tespit edilmesi şeklinde genişletilmesi düşünülmektedir. Bu şekilde, eğitim sistemi için daha kapsamlı ve objektif bir değerlendirme yapılabilir ve daha iyi sonuçlar elde edebilmek için gerekli düzenlemeler yapılabilir

Uzaktan eğitimin çeşitli alanlarda yoğun şekilde kullanıldığını ve özellikle salgın döneminde eğitim ihtiyacının büyük bir kısmının uzaktan eğitim teknolojileriyle giderilmeye çalışıldığını görülmektedir. Uzaktan eğitim, kişilere zaman ve mekân esnekliği sunarak eğitim ihtiyaçlarını karşılamakta ve birçok ülke acil koduyla tüm eğitim kademelerini kapatarak online sisteme geçtiği görülmüştür.

Salgının ilk olarak Çin'de başladığını ve Çin'de uzaktan eğitimin ilk olarak incelendiğini ve uygulandığını görülmüştür. Çin'de 270 milyonluk öğrenci sayısı olan ülkede uzaktan eğitim ülke çapında uygulanmıştır. Metin ayrıca Çin'de yapılan bir araştırmada, öğretmenlerin çevrim içi olarak işlediği derslerin materyallerini çeşitli sosyal platformlardan paylaştıklarını belirtmektedir. Bu bilgi Dai & Lin, 2020'de yapılmış bir araştırmadan alınmıştır

Covid-19 salgının ilk zamanlarında en çok vakaların görüldüğü İtalya'da uzaktan eğitim kararının alındığını belirtmektedir. İtalya Milli Eğitim Bakanlığı, eğitimde yer alan öğretmenleri eğitmek için ayrı bir web sitesi kurmuş ve eğitimlerine başlamıştır. Üniversitelerde ise eğitimciler okullarında çalışmaya devam ederek çalışma saatleri içerisinde uzaktan eğitim alan öğrencilerin eksikliklerini gidermek için ziyaret kabul etmişlerdir. Bu şekilde, öğrencilerin eğitimlerine devam etmeleri sağlanmıştır. (Bothwell & McKie, 2020; akt: Telli & Altun, 2020).

Bangladeş'te üniversite öğrencilerine yönelik yapılan bir araştırmanın sonuçlarını ve pandemi döneminde Çin'de yapılan bir diğer araştırmanın sonuçlarını açıklamaktadır. Dutta ve Smita (2020) tarafından Bangladeş'te yapılan araştırma, uzaktan eğitimde öncelikli olarak elektronik cihaz eksikliği, sınırlı internet erişimi ve uzaktan eğitimde kullanılan yazılımların kullanım zorluğunun öğrenciler için sorunlar oluşturduğunu belirtmektedir. Çin'de yapılan bir diğer araştırmada ise pandemi döneminde şehir merkezinde ve aileyle birlikte yaşayan öğrencilerin daha az eğitim kaygısı yaşadıkları ve gelir düzeyi yüksek ailelere sahip öğrencilerin eğitim kaygısı yaşamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. (Cho, Fang, Hou, Han,Xu, Dong & Zheng, 2020).

Kaysi (2020) tarafından İstanbul'da bir devlet üniversitesinde yapılan bir online anketin sonuçlarını açıklamaktadır. Anket sonuçlarına göre, öğrenciler sadece online ders yerine, derslerin bir kısmının online, bir kısmının ise yüz yüze olmasını (karma sistemi) tercih etmişlerdir. Ayrıca öğrenciler, ödev teslimlerinin de online olmasını istemişlerdir. Metin, uzaktan eğitime hızlı bir şekilde geçilmesine rağmen, öğretim üyelerinin ve öğrencilerin kolay uyum sağladıklarını belirtmektedir. Bu sonuçlar, öğrencilerin uzaktan eğitim sisteminde yüz yüze eğitimin de yer almasının önemli olduğunu, ayrıca ödevlerin online teslim edilmesinin öğrenciler tarafından tercih edildiğini göstermektedir.

Akyavuz ve Çakın (2020) tarafından yapılan bir araştırmada, okul yöneticilerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlar incelenmiştir. Araştırma sonucunda okul yöneticilerinin en çok karşı karşıya kaldıkları sorunların iletişim eksikliği, teknik yetersizlik ve bilgi eksikliği olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, okul yöneticilerinin uzaktan eğitim sürecinde daha iyi iletişim kurmaları, teknolojik altyapılarını geliştirmeleri ve eğitimle ilgili bilgi seviyelerini arttırmaları gerektiğini göstermektedir.

Dikmen ve Bahçeci (2020) tarafından yapılan araştırma, Covid-19 salgını döneminde Fırat Üniversitesi'nde uzaktan eğitim kalitesinin online alt yapısının

yeterliliği ile ilgilidir. Araştırma sonucunda, uzaktan eğitim kalitesinin nitelikli insan gücü, teknoloji okuryazarlığı gibi etmenlere bağlı olarak artabildiği belirlenmiştir. Bu sonuçlar, uzaktan eğitim sürecinde nitelikli insan kaynağının önemini ve teknoloji okuryazarlığının öneminin vurgulanmasını göstermektedir. Ayrıca, online alt yapının yeterli olmasının uzaktan eğitim kalitesini arttırdığına dair bir sonuca ulaşmışlardır.

Kurnaz ve Serçemeli (2020) tarafından yapılan bir araştırmada, uzaktan eğitim sürecinde en çok zorlandıkları derslerin uygulamalı dersler olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, uygulamalı derslerin uzaktan eğitim sistemi içinde daha zorluklar oluşturduğunu göstermektedir. Bu nedenle, araştırmacılar pandemi sonrasında uygulamalı dersler için telafi derslerinin yapılmasını ve harmanlanmış eğitim sisteminin uygulanmasını tavsiye etmişlerdir. Harmanlanmış eğitim sistemi, uzaktan eğitimin yanı sıra, sınıf ortamındaki eğitimi de içermektedir. Bu sayede, uygulamalı derslerde zorluk yaşayan öğrenciler için daha fazla destek sağlanabilecektir.

Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan (2016) tarafından yapılan bir araştırmada, 115 öğrencinin katılımı ile uzaktan eğitimin en büyük faydalarının bireylere başka işte çalışma imkanı sunması olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, uzaktan eğitimin bireylere esnek çalışma saatleri ve mekânları sunmasının önemini göstermektedir. Ayrıca, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunların başında internet bağlantısının olduğu ifade edilmiştir. Bu nedenle, internet bağlantısının kesintisiz ve hızlı olması önemlidir. Ayrıca, araştırmacılar ders başarısının öğretim elemanının kullandığı materyal ve öğretim yöntemlerine bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, öğretim elemanlarının seçtikleri materyallerin ve kullandıkları yöntemlerin öğrencilerin ders başarısını etkilediğini göstermektedir.

Demir (2014) tarafından yapılan bir araştırmada, uzaktan eğitimin genel olarak incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, e-içerikler ve sanal sınıflar uzaktan eğitim sistemleri için önemli faktörlerdir. E-içerikler öğrencilerin ders materyallerine erişimini kolaylaştırmakta ve sanal sınıflar ile öğrenciler arasında etkileşim

sağlamaktadır. Ayrıca, araştırmacı öğrenme yönetim sisteminin ve ölçme değerlendirmenin uzaktan eğitim sistemlerine uygun olarak geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu sonuçlar, uzaktan eğitim sistemlerinde öğrenme yönetim sistemlerinin ve ölçme-değerlendirme sistemlerinin etkili olmasının önemini vurgulamaktadır.

Tanrıkulu, Tuğcu ve Yılmaz (2013) tarafından yapılan bir araştırmada, öğrencilerin uzaktan eğitimden aldıkları eğitimden memnuniyetleri incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, uzaktan eğitimde verimliliğin öğrencilerin memnuniyetini etkileyen faktörler arasında iletişim, online yayına kolay ulaşım ve birlikte çalışabilirlik gibi etmenlerin olduğu belirtilmiştir. Bu sonuçlar, uzaktan eğitimde iletişimin önemini ve online yayına kolay ulaşımın ve birlikte çalışabilirliğin öğrencilerin memnuniyetini arttırdığını göstermektedir.

Çiftçi, Güneş ve Üstündağ (2010) tarafından yapılan bir araştırmada, öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili tutumlarını belirlemeye çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin uzaktan eğitimden memnuniyeti cinsiyetle ilgili bir değişkenlik göstermemektedir. Ancak, öğrencilerin bölümleri ve takip ettikleri programlar bazında farklılıklar gösterebilmektedir. Bu sonuçlar, uzaktan eğitimin tüm öğrenciler için uygun olmadığını, bölüm ve programlar bazında değişkenlik gösterdiğini göstermektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sistemlerine bakış açılarının program ve bölüme göre değişebileceğini vurgulamaktadır.

Uzaktan eğitim üzerine yapılan çalışmaların incelendiği ve verimliliğin arttırılması için gerekli olan faktörlere değinilmelidir. Öncelikle, öğrencilerin ve kullanıcıların memnuniyetinin ölçülmesi ve sürekli iyileştirmeler yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Uzaktan eğitimde destek hizmetlerinin verimlilik ve memnuniyet üzerinde önemli bir etkisi olduğu görülmektedir. Ayrıca, üniversitelerin uzaktan eğitimdeki başarısının üniversite tercihlerini etkileyebileceği ifade edilmektedir. Üniversitelerin imkan ve alt yapısının öğrencilerin tercihlerinde önemli bir faktör olduğu görülmektedir. Son olarak, salgın dönemi ile birlikte sunulan uzaktan eğitimin

diğerlerinden farklılık arz ettiği ve bu nedenle ölçeklerin yeniden geliştirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bu, salgın dönemi ile ilgili sorunların ölçeklerde yer alması gerektiği ve çalışmanın önemini arttırdığını vurgulamaktadır. Bu yönüyle, çalışma diğerlerinden farklılaştığı ve literatüre katkı sunacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA

Akyavuz, E., & Çakın, M. (2020). Covid-19 salgınının eğitime etkisi konusunda okul yöneticilerinin görüşleri. Turkish Studies, 15(4), 723-737.

Akyüz, H. (2018). Yapı geçerliliği için doğrulayıcı faktör analizi: uygulamalı bir çalışma. Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 7(2), 186-198. DOI: 10.17798/bitlisfen.414490

Albright JJ, Park HM. (2009). *Confirmatory Factor Analysis Using Amos, lisrel, Mplus, and Sas/Stat*. Bloomington: University Information Technology Services Center for Statistical and Mathematical Computing Indiana University Press. 9-13.

Askeland, G. A. ve Payne, M. (2007). Distance Education And International Social Work Education, European Journal of Social Work,10(2), 161-174.

Bardakçı, S. (2019). Öğrencilerin üniversite ve bölüm tercihlerini etkileyen faktörlerin incelenmesi: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO örneği. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 20(2), 356-373.

Bayram, N. (2017). Sosyal bilimlerde SPSS ile veri analizi. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Bilgiç, A., & Tüzün, D. (2015). Yükseköğretim kurumları web tabanlı uzaktan eğitim programlarında yaşanan sorunlar. Açık öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 1(3), 26-50.

Bircan, H., Eleroğlu, H., Arslan R. ve Ersoy, M. (2018). Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitimde Sunulan Derslere Yönelik Bakış Açısı, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5(12), 91- 100.

Birişçi, S. (2013). Video Konferans Tabanlı Uzaktan Eğitime İlişkin Öğrenci Tutumları ve Görüşleri, Journal of Instructional Technologies & Teacher Education, 2(1), 24-40.

Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü ve Yarını, Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 3(2), 85-124.

Büyüköztürk, Ş. (2002). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı, Pagem Yayıncılık, Ankara.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., Dong, J., & Zheng, J. (2020). The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. Psychiatry research, 112934.

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis fort he behavioral sciences (2nd ed.).* Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Çiftçi, S., Gunes, E., & Üstündağ, M. T. (2010). Attitudes of distance education students towards web based learning - a case study. 2nd World Conference on Educational Sciences, pp.2393-2396. İstanbul, Turkey.

Dai, D., & Lin, G. (2020). Online home study plan for postponed 2020 spring semester during the COVID-19 epidemic: A case study of Tangquan Middle School in Nanjing, Jiangsu province, China. Best Evidence of Chinese Education, 4 (2), 543-547.

Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (39).

Demirel Ö., Seferoğlu S.S., & Yağcı E. (2001). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Dikmen, S., & Bahçeci, F. (2020). Covid-19 Pandemisi sürecinde yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejileri: Fırat Üniversitesi Örneği. Turkish Journal of Educational Studies, 7 (2) , 78-98. DOI: 10.33907/turkjes.721685

Dow, K.E., Jackson, C., Wong, J. ve Leitch, R.A. (2008). *A Comparison Of Structural Equation Modeling Approaches: The Case Of User Acceptance Of Information Systems*. Journal Of Computer Information Systems, Summer.

Dutta, S., & Smita, M. K. (2020). The Impact of COVID-19 Pandemic on Tertiary Education in Bangladesh: Students' Perspectives. Open Journal of Social Sciences, 8(09), 53.

Ekici, G. (2003). Uzaktan Eğitim Ortamlarının Seçiminde Öğrencilerin Öğrenme Stillerinin Önemi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 24, 48-55.

Esra, Ö. Z. A. Y., & Şeyda, G. Ü. L. Madde Bağımlılığı Farkındalık Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *19*(3), 41-56.

Eygü H. ve Karaman, S. (2013). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Memnuniyet Algıları Üzerine Bir Araştırma, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1), 36-59.

George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference (17.0 update).* Boston: Pearson.

Gökçe, T.A. (2008). Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim, Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 11, 1-12.

Gursul F., Keser H. (2009). The Effects of Online And Face to Face Problem Based Learning Environments in Mathematics Education on Student's Academic Achievement, Procedia Social And Behavioral Sciences, 1, 2817–2824.

Gürer, M. D., Tekinarsan, E. ve Yavuzalp, N. 82016). Çevrimiçi Ders Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri, Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 7(1), 47-78.

Hox, J. J. & Bechger, T. M. (1995). An Introduction to Structural Equation Modeling. *Family Science Review*, 11.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (14. Baskı).* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kartal, M., & Bardakçı, S. (2018). SPSS ve AMOS uygulamalı örneklerle güvenirlik ve geçerlik analizleri. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Kaysi, F. (2020). Covid-19 salgını sürecinde türkiye'de gerçekleştirilen uzaktan eğitimin değerlendirilmesi. 5th International Scientific Research Congress (IBAD - 2020) Bildiriler.

Kıncal, R. Y. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (2.basım).* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Metin, A. E., Karaman A. ve Aksoy Şaştım, Y. (2017). Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Sistemine Bakış Açısı ve Uzaktan Eğitim İngilizce Dersinin Verimliliğinin Değerlendirilmesi: Banaz Meslek Yüksekokulu, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,7(2), 640-652.

Munro, B. H. (2005). *Statistical Methods For Health Care Research*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 351-76.

Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N., & Özkan, İ. (2016). uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6 (2) , 595-605.

Palloff, R. M., & Pratt, K. (2007). Building online learning communities, effective strategies for the virtual classroom. (2nd Ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Pett, M. A., Lackey, N. R., & Sullivan, J. J. (2003). Making sense of factör analysis. Sage Press.

Rosenthal, R. (1991). *Meta-analytic procedures for social reserach (2nd ed*.). Newbury Park, CA: Sage.

Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş, temel ilkeler ve lisrel uygulamaları.* Ankara: Ekinoks.

Tanrikulu Z., Tugcu C., & Yilmaz, S. (2010). E-University: Critical success factors, Procedia Social and Behavioral Sciences, 2, 1253–1259.

Tavşancıl, E. (2002). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi, 1.Baskı. Ankara:.Nobel Basım Yayın.

Telli, S., & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3 (1), 25-34 . DOI: 10.32329/uad.711110

Tuncer, M. ve Taşpınar, M. (2008). Sanal Ortamda Eğitim ve Öğretimin Geleceği ve Olası Sorunlar, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: X, Sayı: 1,125-144.

TÜBA, (2020). Türkiye Bilimler Akademisi Covid-19 Pandemi Değerlendirme Raporu, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 34, Ankara.

Uşun, S. (2006). Uzaktan Eğitim, (1.Basım), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). SPSS applied scientific research methods. Ankara: Detay Publishing.

YÖK, 2020. https://covid19.yok.gov.tr/Sayfalar/ Haber Duyuru /uzaktan-egitimeyonelik-degerlendirme.aspx, erişim: 22/06/2020

EKLER

Ek 1. Uzaktan Eğitime Yönelik tutum Ölçeği

Aşağıda uzaktan eğitime yönelik tutum ifadeleri bulunmaktadır. Bu ifadelere katılma derecenizi belirtiniz	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1.Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitimden daha etkilidir.					
2.Uzaktan eğitim ile öğrenme, yüz yüze eğitimle öğrenmeye göre daha zevklidir.					
3.Uzaktan eğitim uygulamalarından nitelikli sonuçlar elde edilir.					
4.Uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme sonucunun hemen alınması öğrenci motivasyonu arttırır.					
5.Uzaktan eğitim, istenildiği kadar tekrar edebilme esnekliği sağlar.					
6.Uzaktan eğitimde zaman ve mekân kısıtlaması olmaması eğitimin sürekliliğini sağlar.					
7.Uzaktan eğitim ile fırsat eşitliği sağlanır.					
8.Uzaktan eğitim işitsel, görsel tasarımlar ve teknoloji yoluyla etkili öğrenmeyi sağlar.					
9.Uzaktan eğitimde bilgi birikimlerinin internet ortamında paylaşılması sebebiyle bilgiye erişim hızlıdır.					
10.Uzaktan eğitimle bireylerin başarı süreçleri daha kolay takip edilir.					
11.Uzaktan eğitim hiç ilgimi çekmiyor.					
12. Eğitimin en iyi şekilde gerçekleşmesi için yüz yüze etkileşim gereklidir.					
13.Uzaktan eğitimle öğrenme anti-sosyaldir.					
14.Yüz yüze eğitim, uzaktan eğitimden daha yararlıdır.					
15.Uzaktan eğitimde, eğitim ortamının kontrolü sağlıklı bir şekilde yapılamaz.					
16.Uzaktan eğitim, örgün eğitim uygulamalarında ortaya çıkan birçok problemin çözümünde etkilidir.					
17.Uzaktan eğitim, ülkemizde sağlıklı bir şekilde uygulanamaz.					
18.Uzaktan eğitimle herkes kendi düzeyinde eğitim alabilir.					
19.Uzaktan eğitim uygulamalarının sonuçları etkili değildir.					
20.Uzaktan eğitim öz değerlendirme becerilerini geliştirir.					
21.Uzaktan eğitim büyük bir güce sahiptir.					

Ek 2. Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih Sayısı: 30.12.2022-380577

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

Oturum Sayısı: 2022/11
KARAR NO: 2022.11.14 **Karar Tarihi: 28.12.2022**

Akademik Danışmanlığını Üniversitemiz Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Dr.Öğr.Üyesi Cüneyt TAŞKIN'ın yaptığı, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Şener AKKURT tarafından, Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nda değerlendirilmek üzere gönderilen "Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Spor Bilimleri Öğrencilerinin Tutumları" başlıklı araştırma dosyası incelenmiştir. Araştırmanın; gerçekleştirilmesinde etik bilimsel standartlar açısından sakınca bulunmadığına mevcudun oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Ayhan GENÇLER
Başkan
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı ~~Katılım~~ ☒Evet ☐hayır

Prof.Dr. Daniş BAYKAN
Üye
Edebiyat Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Prof.Dr. Ahmet Hamdi ZAFER
Üye
Devlet Konservatuvarı
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐Evet ☒hayır

Prof.Dr. Melihat TÜZÜN
Üye
Güzel Sanatlar Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐Evet ☒hayır

Prof.Dr. Yeşim FAZLIOĞLU
Üye
Eğitim Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐Evet ☒hayır

Prof.Dr. Hacı Ali GÜLEÇ
Üye
Proje Koordinasyon Uyg.ve Arş.Merk.
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐Evet ☒hayır

Doç.Dr. Gökhan ILGAZ
Üye
Roman Dili ve Kültürü Arş.Enst
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Evrak Tarih Sayısı: 30.12.2022-380577

Doç.Dr. Esma MIHLAYANLAR
Üye
Mimarlık Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Doç.Dr. Ahmet Emre DAĞTAŞOĞLU
Üye
İlahiyat Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Doç.Dr. Mehmet Kenan TERZİOĞLU
Üye
Kariyer Uygulama ve Araştırma Merkezi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Doç.Dr. Ayşegül KILIÇ
Üye
Balkan Araştırma Enstitüsü
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Dr.Öğr.Üyesi Levent DOĞAN
Üye
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır